

UMETNOSTNA ZGODOVINA

1. Prazgodovinska umetnost
2. Mezopotamska umetnost
3. Egipčanska umetnost
4. Antična umetnost

ATENSKA AKROPOLA

Atenska akropola pomeni zgornje mesto oz. označuje svetišča, ki so jih grki gradili na gričih leta 480 pr. n. št. So stara svetišča na Atenski akropoli požgali Perzijci. Vladar Periklej je dal zgraditi nova svetišča zato je poklical kiparja FIDIJO. Pokličejo še arhitekta IKTINA KALIKRATA, ki naredita načrt za Partenon. Zgrajen je iz 8 čelnih in 17 vzdolžnih dorskih stebrov (pravilo 1*2+1) Fidija je za Partenon izklesal ves kiparski okras na obeh trimpanonih (trikotno čelo templja) in 82 metopah (pravokotna plošča pod tempanonom), Grki so imeli navado pobarvati tako svetišče kot kipe, kar se jim ni zdelo lepo. V notranjosti je nekoč stal kip boginje Atene. Visok 13m, narejen iz zlata in slonove kosti. Na akropoli je tudi tempelj imenovan EREHTEION, ki je in na straneh skulpture KARIATIDE, ki so suženjsko nosile težo strehe templja, najbolj arhitekturno manjši tempelj boginje Nike, ki je zgrajen v ionskem stebernem redu, in se je dobro ohranil zato, ker so ga vzdali v neko turško stavbo.

KOLOSEJ

Zgrajena je v obliki elipse iz 4 nadstropij. Kejr se izmenjujejo dorski, ionski in korintski stebri. Na vrhu se bile nekoč lesene konzole, ki so nosile platneno streho. Med arkadami v drugem in tretjem nastropju se nekoč stale skulpture. V koloseju je bilo mogoče uprizarjati vodne bitke. Rimski kolosej je v zelo razsutem stanju (služi kot kamnolom). Bolje so ohranjene arene v Puli, Veroni..., kjer lahko prisluhnemo koncertu in karnevalu.

Edina izjema v Rimski arhitekturi je svetišče Panteon - edina rimska stavba sukralnega značaja, ki še vedno služi svojemu namenu. Izgleda kot grški tempelj, ki ima korintske kapilele, namesto metov ima napis. Sledi okrogel prostor, ki je pokrit z mogočno kupolo, ki meri 43m in ima na sredini odprtino premera 9m. strop je kasetiran, in je bil nekoč naponjen z pozlačenim drogom v nišah stojijo oltarji, pa tudi nagrobniki.

ANTIČNO KIPARSTVO

Skulpture koracev in kor stojijo v togi drži njihovi obrazi so stilizirani (poenostavljeni) kot nagrobnik. V klasičnem obdobju kiparji ustvarjajo anatansko obdelana telesa nprimer POLIKLEJTOV KOPLJE NOSEC, ki stoji v kontopostu.

Kipar Miran je najraje uporabljal zmagovalce olimpijskih iger, kot je metalec diska, ki ima razgibano telo in popolno skladno telo, ohranile so se samo rimske kopije.

Največji grški kipar je bil Fidija, ki je izdeloval reliefno plastiko za templje, in oblo plastiko, kip boginje atene.

v poznem klasičnem obdobju je kipar PRAKSITEL izklesal prvi ženski akt, in jo poimenoval afrodita, sledijo še mnogi akti, ki so jih Rimljani poimenovali venere. Praksitel je izklesal prvi ženski akt in jo poimenoval Afrodita, sledijo še mnogi akti, ki so jih rimljani poimenovali venere. Praksitelu je tudi kip hermesa, ki v naročju drži DIONIZA, v manjkajoči roki pa je imel grozdje, ki ponuja bogu.

HELENISTIČNO KIPARSTVO si izbira takšne motive v katerih lahko pretirava z dinamiko telesa in razgibanostjo kompozicije takšna je laokontova smrt.

Helenistična je tudi upodobitev bogije zmage – SAMOTRAŠKA NIKE.

rimsko kiparstvo ne daje poudarka na ustvarjalce (ni imen) pač pa poznamo imena naročnikov

reliefna plastika se predstavlja na SAMOLOKIH, kot je Konstantinov. Na njem je napis, reliefna plastika in medaljoni.

Tudi na stebrih reliefna plastika povečuje cesarjeve zasluge kot npr. TRAJANOV STEBER, ki naj bi osvojil področje Romunije. Steber je visok 40m in ima 250m dolg reliefni zavitek.

novost rimskega kiparstva predstavlja konjiška plastika, (ohranjen Mark Avrelij) ker so mislili, da predstavlja Konstantina.

Rimski portreti so realistični in psihološko naglašeni, to ima podlago v Rimski navadi da so pokojniku naredili voščen odlitek obraza. Naprimer ; portret Julija Cezarja, Cicera, cesarja Hadrijana.

SREDNJEVEŠKA UMETNOST

SREDNJI VEK

ZGODNJI

VISOKI

POZNI

Začetek: konec zahodnega rimskega cesarstva (476 n. št.), vzpon krščanstva, preseljevanje ljudstva. Fevdalizem, samostani, romarji, viteštvo, križarske vojne, razvoj mest in univerz l.1054, ločitev vzhodne in zahodne cerkve.

Iztek srednjega veka in dogodki, ki napovedujejo novi vek:

- iznajdba tiska s premičnimi črkami
- zavzetje Konstantinopola
- odkritje Amerike
- reformacija

Za umetnost v času preseljevanja ljudstev (4.-8. Stol.)je značilen preplet antične zgodnjekrščanske in germanske tradicije. Iz tega časa je v arhivih, ohranjen Teodorikov mavzolej, ki je masivne gradnje in centralnega tlorisa, na vrhu pa ima kupulo iz enega kosa istrskega kamna.

V kiparjenju se je ohranilo veliko nakita, tj.FIBULA (sponke, broške). V slikarstvu izstopajo ILUMINACIJE, zlasti tiste, ki so nastale v Anglii in Irski-Evangelijar iz Kellsa (okoli l.800), kjer vidimo stilizirano upodobljene figure.

Okrog l.800 govorimo o KAROLINŠKI UMETNOSTI, saj je poimenovana po Karlu Velikem, ki je bil ravno okoli 800 okronan za kralja Frankov. Svojo prestolnico si je dal zgraditi v AACHNU, kjer da zgraditi dvorno kapelo, samostan in bogato knjižnico, dvor. Dvorna kapela je zgrajena v obliki osmerokotnika, in je narejena po zgledu cerkve iz Ravene. V kiparstvu se je ohranil manjši kipec, ki predstavlja_____ in nekaj razpel križanega, najlepše pa so platnice, ki so narejene iz slonovine, zlata in dragih kamnov. V slikarstvu še vedno prevladujejo iluminacije, ki jim figurno prikazujejo ploskovit način, in ne obvladajo perspektive. Karolinška umetnost se nadaljuje v OTONSKI UMETNOSTI, ki jo podpirajo trije vladarji z imenom OTON.

ROMANIKA SREDINA 11-ZGODNJE 13.STOL.

Prvi vseevropski umetnostni slog pokrajinske osebnosti.

ARHITEKTURA

SAKRALNA: stolna, romarska, samostanska in župnijska cerkev, krstilnica, dvorna kapela, samostani

PROFANA: utrjen grad, mestna arhitektura

KIPARSTVO

Portali, oltarji, kapiteli prižnice, relikviarji

SLIKARSTVO

Stensko in slikarstvo iluminiranih rokopisov.

V tem obdobju ima cerkev največjo družbeno vlogo, ustanovljajo se novi meniški redovi, ki skrbijo za arhitekturo, tako samostanov kot cerkva- bazilike. Že v tlorisu simbolizirajo z latinskim križem krščansko vero. ABSIDA je obrnjena proti vzhodu, prostor za vernike se imenuje ladja, prostor za duhovščino pa PREZBITERIJ, ki je ponavadi nekoliko dvignjen in pod njim KRIPTA- podzemni prostor, kjer so shranjevali relikvije-predmeti za se verjame da imajo čudežno moč. Notranjost bazilike prepoznamo po banjastem stropu in polkrožnih lokih, ki ločujejo glavno ladjo od stranskih. Vhod v baziliko predstavlja portal, ki je ponavadi reliefno okrašen z poučno zgodbo iz biblije. Poleg kamnitih portalov se je iz tega časa ohranilo nekaj upodobitev Marije z otrokom, ki so jo začeli častiti v srednjem veku. V slikarstvu pa so se ohranile nekatere skromne freske, poslikave in rokopisi.

ROMANIKA NA SLOVENSKEM

Leta 1135 je oglejski patriarh tega leta naročil cistercijanom gradnjo samostana v Stični. Poleg samostana so menihi zgradili baziliko, ki pa je v času baroka bila prezidana, tako da se romantska okna še vidijo na podstrešju. Nekoliko kasneje so kartuzijani zgradili samostan v Žičah, vendar je tam samostan danes v ruševinah, lepo pa se je ohranila cerkev v Spitaliču, ki je bila zgrajena za brate laike. Na tej cerkvi vidimo portal, ki ima VRSTIČNE KAPITELE in reliefno izklesano jagnje(simbol ustajenja).

GOTIKA 12-15.STOL.

Enako kot romantika je gotika vseevropski slog.

V tem času je slediti hiter razvoj mest, ki so ustanovljala univerze, tako da se je znanje širilo zunaj samostanov. Mestne oblasti želijo odločiti tudi pri gradnji sakralne arhitekture, saj so mesta tekmovala katero bo imelo višjo katedralo. Ob teh so postavljali stavbarnice, kjer so sprejemali odločitve o gradnji.

Ta se je spremenila v skeletno, kar pomeni da se teža prenese na steber in zunanje vpornike. S tem so se stene razbremenile teže in so lahko sprejele ogromne vitraže.

Notranjost katedrale prepoznamo po šilastih lokih, križno rebrastem stropu in visokih stebrih.

Zunanost katedrale pa prepoznamo po 3 portalih; bogato reliefno okrašenih, ogromni rozeti s krogovičjem-BARVIT OKRAS in dvema zvonikoma, ki v nekaterih primerih- pariška, nemška katedrale niso končani. Tudi Kölnska je bila do 19. Stol. nedokončana-dogradijo zvonike in sedaj meri 157m. Poleg portalov v gotskem kiparstvu izstopajo tudi PRIŽNICE, kjer so figure izstopajoče iz stene, njihovi obrazi pa postajajo realistični, v slikarstvu so najlepši vitraži živopisani, saj želijo vzbuditi iluzijo nebes na Zemlji.

ILUMINACIJE imajo posvetno tematiko, kjer so prikazane realistične figure.

GOTIKA NA SLOVENSKEM

Se najlepše predstavi na Ptujski gori, kjer so na začetku 15. Stol. sezidali romansko cerkev posvečeno Mariji. Ta cerkev ima vse gotske elemente(križno-rebrast strop, šilaste loke, podporne stebre), v glavnem oltarju pa najlepšo gotsko reliefno plastiko, ki prikazuje Marijo, zavetnico s plaščem. Ta plastika nastane v ptujskogorski kiparski delavnici, kjer je nastalo še nekaj podobnih kipov svetnic, ki jim zaradi nežnega obraza rečemo MILE MADONE.

Motiv Marije s plaščem izhaja iz srednjega področja. V tem primeru je pod njenim plaščem upodobljenih 82 figur, tudih celjski grof in njegova žena. Ta motiv se upodablja tudi na freskah cerkvice nad Kamnikom. Najlepše gotske pa vidimo v HRASTOVLJAH, kjer stoji romanska cerkev, ki jo je konec 15.stol. poslikal Janez iz Kastava. Najbrž po grafičnem listu je Janez naslikal motiv mrtvaškega plesa-kuga, ki je pokrepala 1/3 evropskega prebivalstva..

RENEŠANČNA UMETNOST

Zgodnja renesansa 1420-1500, središče FIRENCE

V Firencah je živela družina Mediči, ki je imela velik posluh za umetnost, zato je vanjo vlagala svoj kapital (bili so bankirji).

V slikarstvu je v tem času izstopal Mazačo, ki je bil prvi slikar, ki razreši uganko linearne perspektive, kar se vidi na njegovih freskah - DAVČNI NOVČIČ, ADAM IN EVA - njuna obraza izražata izrazito žalost in bolečino. Davčni novčič pa kaže globino prostoru in hkratnost 3 dogodkov.

SANDRO BOTICCELLI je delal za družino Medičejcev, ki so se zanimali za antiko in zato želeli slike, ki bi ponazarjale antično filozofijo. Naslika 2 veliki kompoziciji: POMLAD in VENERINO ROJSTO.

Mejnik med srednjim vekom in renesančnim kiparstvom predstavljajo nova vrata krstilnice v Firencah, ki jih želijo narediti v 15. stol. Razpišejo natečaj, izberejo Ghibertijevo ploščo, ki je bolj prepričljivo upodobil figure iz Svetega pisma. Druga vrata so na videz podobna prvim, narejena iz 28 bronastih plošč obdanih četverolisten okvir. Čez leta naredi Ghiberti še 3. vrata, ki so narejene iz 10 plošč, iz bronu in zlata, kvadratnega okvirja, ki omogoča boljši prikaz globine. Ob straneh je upodobil nekatere svetopisemske figure in svoj avtoportret, kar dokazuje, da je renesančni ustvarjalec svoboden umetnik, ki je spoštovan v družbi in dobro plačan za svoje delo. Ghibertijev učenec je bil Donatello, ki je iz bronu vliel prvi moški akt v renesansi v naravni velikosti, pri tem se je zgledoval po Poliklejtovega kopjenoscu, saj oba stojita v kontrapostu, imata anatomsko oblikovano telo in idealističen obraz. Donatellov David je njegova interpretacija svetopisemske zgodbe, saj ima meč v roki, nenavaden klobuk in goljatovo glavo.

Donatello naredi tudi prvo konjeniško plastiko v renesansi, pri čem se je zgledoval po rimskem konjeniku Marku Avreliju. V Firencah je imel delavnico, v kateri so opravljali kiparska in zlatarska in slikarska dela Andrea Verrocchio. K njemu je prišel S. Da Vinci, da bi se izučil za pomočnika, ob tem pa je bil kiparju za model, ko je izdeloval Davida. Ta David je upodobljen z nenavadno obliko, ima bodalo v rokah in Goljatovo glavo ob nogah. Ta David je ulit v bronu.

Filippo Brunelleschi je bil najboljši kipar zgodnje renesanse, ki je prevzel dela na katedrali v Firencah, ki so jo gradili več kot 100 let in je potrebovala še kupolo. Zamisli si kupolo iz dvojne lupine, znotraj katere potekajo stopnice. V višino 90 m, širina pa 42 m. Ob gradnji se je zgledoval po rimskem pantenonu bizantinskih arhitekturi. Ob katedrali stoji 80m visok zvonik, ki je narejen po načrtih slikarja Giotto.

Brunelleschi je naredil načrt za cerkev v San Lorenzo, pri kateri je upošteval arhitekturne elemente prejšnjih obdobij: korintski stebri, kasetiran strop, polkrožni loki, razdelitev na ladje, ki jih je kombiniral v novo renesančno celoto, ki temelji na skladnosti in simetriji.

VISOKA RENESANSA – SREDIŠČE RIM 1500 – 1520

Leta 1501 je Michelangelo začel klesati 5m visok marmornati blok iz katerega je v nekaj letih upodobil Davida. Njegov David ima anatomsko oblikovano telo moškega, ki z ostrim pogledom išče sovražnika, ki ga bo obračunal s fračo. Michelangelo je slaven kipar, ko ga papež Julij drugi pogladi v Rim, da bi mu izklesal nagrobnik, a se premisli in zahteva poslikavo stropa Sikstinske kapele, z motivi Adame in

Eve, stvarjenje in Noetovo ladjo.

Po papeževi smrti nadaljuje z nagrobnikom, veliko manjšim, ki ima kot osrednjo figuro Mojzesa. Mojzes preseneča z nepravilnimi proporci i rožički na glavi (napačen prehod).

V firencah pa Michelangelu naročijo Medičejci izgradnjo nove kapele in nagrobnike v njej. Nagrobnika izkleše tako, da na sredini postavi portret pokojnika, o sarkofag pa, da figuro ženske in moškega, ki naj bi predstavljala dan in noč.

Tako na slikah kot v kiparstvu Michelangelo ženske figure izgledajo možato. V zrelih letih Michelangelo poslika še oltarno steno sikstinske kapele, z motivom poslednje sodbe, kjer je tudi nenavadna upodobitev svojega obraza v odrti koži sv. Jerneja.

LEONARDO DA VINCI

Je v Milanu na steno jedilnice natikal zadnjo večerjo v tehniki oljne tempere, zaradi česa je začela razpadati.

V firencah je več let slikal portret Mone Lize ali GIOCONDE, ki je upodobljena v tehniki SFUMATO.

Vinci je bil vizionar, ki je snoval različne prototipe za letalo, padalo, helikopter, podmornico, tank, bojni stroji, mostovi, namakalni sistem, obrambni načrti, prva karikatura in konjeniško plastiko.

Rafael je svojem očetu slikarju posnemal nekatere renesančne kompozicije in jih uporabil še boljše, npr. marijina zaroka – znebi se orečne cinli. In množice figur in prestavi motiv zaroke po principih renesančne skladnosti, urejenosti in občutka za pravo mero. Papež Julij 2. Povabi tudi Rafaela, da bi poslikal vatikanske sobane.

Najlepša freska je ATENSKA ŠOLA, ki predstavlja antične mislece s obrazi sodobnikov (tudi ob strani nariše svoj avtoportret).

Julij 2. Zahteva tudi gradnjo nove cerkve sv. Petra, zato mu njegov arhitekt DONATELO BRAMANTE nariše prvotni načrt v znamenju grškega križa, kar pomeni da bi cerkev imela 4 enake fasade, kasneje načrt spremeni michelangelo in okrepi ladjo V – Z in planira mogočno kupolo.

Na začetku 17. Stol. so podaljšali Z. ladjo še kasneje pa naredili trg pred cerkvijo. Sistem KOLONAD – skulpture na njih in BALDAHIN nad grobom sv. Petra je napravil največji baročni kipar LORENZO BERNINI. Trg pred sv. Petrom simbolizira z objemom dlani krškanska cerkev svoje vernike.

POZNA RENESANSA – BENETKE – 1520 – 1600

Beneška renesansa se je razvijala v smeri slikarstva in arhitekture. Slikarji so najbolj izkoriščevali. Barvo in njene odtenke toplih barv.

GIORGIONE

Je bil 1. Slikar, ki je predstavil motiv krajine kot gl. motiv in le del kompozicije zajema ženska z otrokom in moška figura. To sliko je treba razumeti, kot simbol za vojno – bliski, ki je grozila Benetkam – doječa mati, moška figura je simbol za moč, ki bo branila Benetke. giorgone je bil mojster ženskih aktov, ki jih je pogosto upodobljal v diagonalni kompoziciji, z motivom krajine v ozadju.

TIZIAN (1477 – 1576)

Je bil gorgionejev učenec, ki je posnemal njegove kompozicije ženskih aktov npr. v sliki danaja. Tizian je živel 99 let in je bil 1. Slikar, ki je doživel evropsko slavo, saj so ga k sebi vabili tako kralji, kot papeži

ANDREA PALLADIO

Je bil največji beneški arh., ki je v zaledju benetk napravil več il, najlepša je Rotonda, ki ima simetrično zasnovno, 4 tempeljske vhode, pokrita je s kupolo, kar dokauje, da se renesančna arh. Spogleduje z antičnimi elementi. Palladijeva arh. je imela vpliv na mnoge stavbe nasl. Stoletij tudi na dvorec Zemun pri Vipavi.

RENESANSA NA SEVERU EVROPE

Razvija se drugače, ker se je dlje časa tu ahranila gotika, ker je prišlo do verske krize, kar pomeni, da je cerkev bogati naročnik. Novi naročniki prihajajo iz vrst meščanstva in si želijo predvsem portretov in žarnov. ŽAN VAN EYCK je naslikal zakonca Trnolfini v trenutku sklepanja njune poroke, BRUEGHEL je najraje slikal ženske motive preprostih ljudi pri debi ali zabavi.

ALBRECHT DURER je bil največji nemški slikar, mislec, ki je potoval po Italiji, zapustil veliko teoretičnih spisov in nekaj autoportretov. Na enem spominja na Kristusa, kar mogoče namiguje na to, da je renesančni umetnik postal vsemobočen.

V času renesanse je prišlo do razvoja grafičnih tehnik predvsem lesoreza in bakroreza. Duner je izdeloval bakroreze kot npr. grafični list Adama in Eve, kjer se vidi kako lahko v tej tehniki upodobiš detalje.

BAROK

17. in 18. stoletje

Beseda barok izhaja iz zlatarskih izrazov za biser nepravilne oblike. V tem času je cerkev znova dobila na veljavi. V posredni obliki pa so zavladali absolutistični vladarji, npr. Sončni kralj.

BAROČNA ARHITEKTURA

- Tloris je pogosto elipsa.
- Značilne so krive linije, prepletanje oblik, prostori prehajajo eden v drugega. Nekateri prostori so osvetljeni; drugi temni, veliko zlata, štuka (dekoracija v obliki venca raz...)
- Barok ustvarja celostno umetnino, kar pomeni da vključuje arhitekturno kiparstvo, slikarstvo, elemente, ter parkovno ureditev, kot jo vidimo v parkih okrog Versailleskega dvorca. To je francoski način ureditve parka, ki zagovarja strogo simetričnost in pretirano urejenost v načrtu in izvedbi, nasproten je ANGLEŠKI NAČIN ureditve, ki posnema naključnost v naravi.
- Baročni interier ima veliko pozlačenih predmetov, veliko stekla-lestenci, veliko ogledal-
KRISTALNA DVORANA
- Dunajski srhitekt GABRIEL GRUBER je napravil palačo-Gruberjeva palača, ki ima bogato stopnišče, okrašeno s štukom-Gruber da ukaz za pogozditev Krasa.
- V Ljubljani se odločijo, da bodo zgradili novo stolnico sv. Nikolaja, za katero je načrt naredil A. POZZO-je posnemal neko cerkev v Rimu in tako ustvaril cerkev s tipičnimi baročnimi elementi (tloris v obliki elipse in krogov, kupula nad prezbiterijem, temni prostori, zlato, bogata prižnica).

ZNAČILNOSTI BAROČNEGA KIPARSTVA

- Razvije se tako arhitekturna plastika, kot samostojne kiparske stvaritve.
- Pri arhitekturi so zelo bogati portali, npr. portal ljubljanskega semenišča, ki ga je načrtoval POZZO.
- Pri prosto stoječi plastiki je bogata tista, ki predstavlja krščansko ikonografijo, kot sta sv. Terezija in David kiparja Lorenza Berninija.

- Za ti skulpturi je značilna izredna dinamika, pretiran kontrast, izrazita čustva, bogata draperija-nagubano blago. Barok razvije razkošne fontane, postavljene na trgih-Bernini je v Rimu postavil vodnjak 4 svetovnih rek.
- Približno 100 let kasneje je FRANCESCO ROBBA izdelal 3 kranjskih rek, ki ga je postavil pred mestno hišo v Ljubljani. Nad koritom je postavil 3 moške figure in trostrani obelisk, ki usmerja smer v 3 ulice.

Robba je prišel iz okolice Trsta v delavnico Luke Misleja v Ljubljani, kmalu je prevzel delavnico in začel klesati oltarje za uršulinsko stolnico, za zagrebško cerkev, pa tudi za manjše cerkve, kot je stranski oltar v Slavini. Mestna hiša naroči vodnjak, ki ga Robba kleše 9 let in ob tem finančno propade in gre v Zagreb.

BAROČNO SLIKARSTVO

- Nekateri slikarji radi uporabljajo chiaro scuro
- Nizozemski slikar (Rembrandt) je najraje slikal skupinske portrete policajev ali zdravnikov (nočne straže, ura anatomije), saj so naročniki želeli svojih dostojansktvenih portretov (značilni baročni ovratniki)
- Rubens je ustvarjal zapletene kompozicije, na katerih vidimo0 prepletenost figur, pogosto obilnih ženskih aktov, veliko draperije in razkošna oblačila (prihod Marije Medičejske).

Jurij Šubic je bil naš realistični slikar, ki je poznal Nizozemsko slikarstvo, kar se odraža na njegovih platnih npr. pred lovom, kjer poskuša ujeti svetlobo, ki prihaja v prostor.

Ivana Kobilica je tudi ustvarjala v času realizma čeprav se je močno približala imperjalističnem slikarstvu, predvsem takrat, ko je ustvarjala v Parizu. Bila je prva slikarka, ki je imela razstavo v Ljubljani. Podpisala se je z inicialko. Sliko Poletje je poslala na natečaj v Pariz, kar ji omogoči bivanje. Živela in ustvarjala je na Dunaju, Monacu, Sarajevu in Berlinu od koder se je vračala v Ljubljano, kjer je slikala domače. Njene slike so številni avtoportreti in portreti.

Slovenski Imperialisti so: RIHARD JAKOPIČ, IVAN GROHAR, MATIJA JAMA IN M. STERNEN.

Predstavniki našega najuspešnejšega likovnega obdobja, ki so stopili na evropsko raven. Vsi so se znašli v delavnici Antona Ažbeta, v Minchnu, ki jih je naučil realističnega izraza kot ga lahko vidimo na njegovi sliki Zamorka. Od Ažbeta jih pot vodi v Pariz, kjer srečajo imperjaliste, ki slikajo naposredno v naravi, kar počnejo tudi naši slikarji, ko se vrnejo domov-okolica Škofje Loke. L.1902 naredijo prvo razstavo v Ljubljani, ki ni naletela na ugodne kritike, saj so dejali da te slike niso dokončane. Slikarje pa so poimenovali ŠPINAČARJI oz. KOZOLČARJI. Čez 2 leti so te slike razstavili na Dunaju, kot društvo slikarjev Sava. Na Dunaju jih pohvalijo, da predstavljajo nekaj tipično slovenskega domačega z liričnim razpoloženjem tj. ŠTIMUNGA. Od takrat so veliko razstavljali še drugod. V Ljubljani pa so zgradili Jakopičev paviljon. Njihove slike:

Grohar: sejalec, pomlad, macesen, cvetoča jablana, škofja loka pozimi

Rihard Jakopič: med bori, slepec

Matija Jama: kolo, vas v zimi, vrbe

Matej Sternen: rdeči parazol, na zofi, sončni vzhod